

V Praze, 5. září 2012

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název bakalářské práce: Stavební program krále Héróda Velikého

Další údaje: Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav pro klasickou archeologii

Autor: Adam Pažout

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Titz, Ph.D.

Posudek vypracoval: PhDr. Pavel Titz, Ph.D.

Předložená bakalářská práce Adama Pažouta čítá 119 číslovaných, hustě popsaných stran textu. Z toho sedm stran tvoří soupis použité primární a sekundární literatury. Práci doplňuje pět stran analytických tabulek a 34 stran obrazové přílohy s fotografiemi, plány a mapkami, na které je zhusta v textu odkazováno.

Autor si ve své práci klade za cíl komplexně pojednat o stavebním programu krále Héróda Velikého v kontextu jeho doby, pojednává tedy o složitém procesu probíhajícím v dlouhých posledních čtyřech dekadách starého letopočtu.

Obsáhlý úvod autor věnuje nejenom úvodním informacím o osobě a době krále Héróda, ale také důkladné analýze pramenů (historických i archeologických), postupu a metodě své práce a jasně vymezuje své cíle. Nevyhýbá se ani zmínce o potížích při zpracovávání tématu, jakými byla fyzická či lingvistická nedostupnost některých publikací.

V první kapitole Adam Pažout obsáhle (možná až příliš, 20 stran!) seznamuje čtenáře s historickým vývojem Předního východu, životem Héróda a jeho vztahy k okolí (zvláště důkladně se věnuje vztahu k Římanům), ale rovněž se věnuje společenskému ovzduší a v několika rovinách i poměrům v Héródově království. Na tomto místě je třeba vyzdvihnout autorovo úsilí v základu vycházet z primárních pramenů (zvl. Josephus Flavius), které celkem vyváženě koriguje pracemi moderních historiků.

Kapitola druhá přináší detailní pohled na Héródův stavební program. Zde autor nejprve dělí příslušné stavby typologicky a následně je v rámci typologie popisuje a hodnotí. Zde stojí za pozornost již zmíněné tabulky v příloze, které příslušnost jednotlivých staveb ke konkrétním typům objasňují. Tato kapitola v plné šíři odhaluje bohatství stavebního programu krále Heroda v celé její typologické a funkční šíři. Závěrem této kapitoly se autor pokouší charakterizovat jednotlivé typy projektů. Vytvoření této kapitoly jistě předpokládalo přečtení velkého množství literatury.

Třetí kapitola pak synteticky pohlíží na stavební program krále Héróda z hlediska funkčnosti staveb a dalších cílů, jakými byly sebezprezentace, romanizace, osobní i státní bezpečí apod. Domnívám se, že právě tato kapitola byla hlavním cílem práce a autor se jí zhostil velice zdatně.

V závěru pak autor vyzdvihuje nejdůležitější zjištění své práce s tím, že si je vědom možností i dalšího studia některých zde nastíněných aspektů, byť mnohdy v závislosti na dalším přímém archeologickém poznání některých lokalit. Tento „požadavek“ však vzhledem

k okolnostem, v nichž se současná archeologie společensky a metodologicky nachází bude v nejbližší době asi těžko naplněn.

Práci lze při jejím na poměry bakalářských prací značném rozsahu z formálního hlediska hodnotit jako mimořádně dobře upravenou, s minimem chyb, ať už pravopisných, překlepů, nepozorností (např. s. 33 dole věta: „Jeruzalém.“). Autorovi rovněž někdy činí potíže správné užívání „jež/jenž“. Do této kategorie výtek bychom mohli ještě zařadit autorem poněkud rušivé nadužívání zkratk pro světové strany v textu a obzvláště pak základních číslovek v textu (např. „2 stojící...sloupy“ na str. 47 nahoře i jinde).

Jinak vyzrálý autorův sloh je tu a tam „obohacen“ vyjádřeními typu: „freskami...spadajícími mezi přechod 2. a 3. pompejského stylu“ (s. 55) nebo „byl...zanesen umělým náspem“, tj. zasypan (tamtéž) a vyjádření „zkulturněné město“ na s. 99. Podobně by si formulace „byli konvertováni k judaismu“ (s. 101) zasloužilo vysvětlení. Na s. 109 autor hovoří o „judské společnosti“, nejde o anglistmus a řeč je o společnosti židovské či Judeje?

Pokud bychom měli mít kritické připomínky, pak spíše na okraj. Kapitulu 2.2. by bylo lépe nazvat **Urbanistické projekty** než urbanismus, neboť tím rozumíme spíše vědní obor. Na s. 55 nelze zcela souhlasit s tvrzením, že zobrazení figur bylo v dané době v rámci judaismu „naprosto unikátní záležitostí“, jak o tom svědčí např. mnohé mozaiky, dokonce v synagogách. Na s. 61 autor zmiňuje kolumbária na Masadě, jak tomuto termínu v tomto konkrétním případě má čtenář rozumět. Pohřbívali zde židé žehem? Podobně, jak autor myslí, že císařská fóra (s. 99) byla vzorem některým z Héródových staveb? Kolik fór tohoto druhu mohl Héródés znát? Jak by se autor vyjádřil k možnosti hledat paralely mezi Héródovým a Augustovým stavebním programem, kdy Héródés pomáhá císaři realizovat jeho program na východě a sám z toho těží? Není taková pomoc ze strany Héródovy projevem klientské *pietas*? V tomto duchu je třeba hodnotit kapitolu 3.2. pojednávající o motivech Héródova snažení velice kladně.

Jakýmsi bonbónkem by bylo v rámci příloh vytvoření tabulky, kde by se nacházel soupis v textu zmíněných a analyzovaných lokalit a k nim by byly přiřazeny soupisy antických pramenů, které je zmiňují. Patrně by se nejednalo o stoprocentně vyčerpávající výčet, přesto by byl velice užitečný, zvláště, pokud by byl vztažen k aktuálnímu stavu poznání.

V předložené bakalářské práci Adam Pažout dokázal, že se v zadaném tématu zorientoval, využil množství vhodné a dostupné literatury a na jejím základě zadané téma erudovaně a komplexně zpracoval. Z hlediska požadavků, které jsou na práce tohoto typu kladeny obstal.

Proto doporučuji předloženou bakalářskou práci k obhajobě anavrhují ji hodnotit jako VÝBORNOU.

PhDr. Pavel Titz, Ph.D.

Ústav pro klasickou archeologii

Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze

Celená 20

110 00 Praha 1